

Brno postavené_nepostavené

Projekt Brno postavené_nepostavené, mapující nerealizované projekty brněnských architektů, vznikl jako maturitní práce v roce 2006. Cílem práce je seznámit veřejnost s dílem nejznámějších brněnských architektů 20. století a současnosti. Celý projekt obsahuje 45 nerealizovaných staveb, jejichž osud byl již v minulosti zpečetěn a své místo měly najít pouze na plánech a v myšlenkách architektů. V současné době byl zařazen do edičního plánu nakladatelství Vutium, před vydáním samotným ho ale ještě čeká aktualizace, která zaručí širší časové rozložení obsahu katalogu nerealizovaných projektů.

Několik projektů bylo publikováno na serveru archiweb.cz:

<http://archiweb.cz/salon.php?action=show&id=1662&type=10>

<http://archiweb.cz/salon.php?action=show&id=1626&type=10>

<http://archiweb.cz/salon.php?action=show&id=1409&type=10>

<http://archiweb.cz/salon.php?action=show&id=1325&type=10>

Článek MF DNES, rozhovor:

http://brno.idnes.cz/Brno-zpravy.aspx?c=A090811_230933_brno_jag

Anotace

Každá stavba má své počátky v myšlenkách a snech autora, ty jsou dále dle schopností architekta přenášeny na médium, pomocí něhož je vize prezentována okolí. Tato podoba myšlenky později tvoří projekt, podle něhož stavba vzniká. Dlouhý proces vzniku stavby má mnohdy za následek značnou odlišnost mezi původní myšlenkou a skutečnou stavbou. V myšlenkách architektů tak mohou vznikat mnohem odvážnější a čistší stavby, než jaké později „vyrostou“ ve skutečnosti. Během následné přípravy vize pro výstavbu jsou jejich myšlenky omezovány celou řadou vnějších faktorů, mezi nimiž se velmi často objevují různé technické, statické nebo konstrukční problémy, požadavky investora stavby nebo požadavky provozu. Vzájemnou symbiózou všech uvedených kritérií vzniká projekt, tedy papírová forma stavby. Ta má většinou také mnoho fází, během nichž se stavba přeměňuje a proměňuje. Ovšem poslední, a někdy i kritická fáze, je fáze vlastní stavby objektu, kdy se předešlá teorie převádí v praxi. Nelze říct, že výsledná stavba je vždy odlišná od prvotní vize architekta, ale ve většině případů se od toho prvního náčrtu více, či méně liší a vzdaluje.

Jak ale vlastní výstavba může ovlivnit nerealizovanou stavbu? Jak může něco, co není ovlivnit proces svého vlastního hmotného vzniku? Nijak? V případě zcela holé vize ano. Ovšem každý projekt již od svého počátku vytváří architekt tak, aby byl realizovatelný a proto už od začátku i svou vizi modifikuje k celkové spokojenosti všech zúčastněných. Proto je většina studií již poznamenaná okolím a architektův duch je v nich částečně potlačen. Ovšem i přes to si musíme uvědomit, že u „papírové verze projektu“ odpadá z pohledu vize ta nejvíce destruktivní složka realizace. Nerealizované stavby jsou tak v mnoha ohledech mnohem více vypovídající o architektově myšlce, než stavby realizované.

Bohužel žádný architekt nenavrhuje stavby proto, aby se nerealizovaly, ale samozřejmě vždy počítá s jejich uskutečněním. Proto je pro autora často velkým zklamáním, pokud jeho „nenarozené dítě“ zůstane jen na papíře nebo myšlenkách a snech. V krajních situacích se stává, že při dokončení stavby pokračuje někdo jiný, než původní autor. Výsledná podoba budovy, výrazně odlišná od původního návrhu, se potom stane doslova noční můrou pro autora prvotní myšlenky.

Aby myšlenky nezůstaly jen na papíře, vznikl projekt BRNO_POSTAVENÉ_NEPOSTAVENÉ, který má za úkol informovat o vizích a konceptech významných brněnských architektů.

Komentář, Doc. Chybík, 2006

V nekonečném proudu na nás denně doléhají informace o více či méně zdařilých architektonických počinech. Je to vítězství názoru, se kterým se dá úspěšně polemizovat, přesto je drtivou většinou architektů považován za správný. Tvrdí, že o architektuře můžeme hovořit teprve v souvislosti s její realizací. Přitom je opomíjeno, že návrhy které došly, jen do projektů se od realizací liší „pouze“ tím, že pro jednu více, jindy zase méně objektivní důvody, nedostaly místo pod sluncem. Při jejich bližším poznání však s překvapením zjišťujeme, že mnohdy byla dána přednost projektu, který zdaleka nedosahoval kvalit práce odsunuté na vedlejší kolej.

Ondřej Stehlík učinil velmi užitečný experiment. Přišel se zajímavou myšlenkou připomenout právě ony odložené návrhy. Ve městě v němž se narodil a v němž žije, navštívil celou řadu architektů a získal od nich svolení ke studiu letitým prachem zanesených projektů. Uspořádal je do přehledné, solidní a nápadité grafické formy a doplnil nezbytným komentářem. Oceňuji mladíkovu mimořádnou snahu zabývat se nepostavenými stavbami s ozřejměním důvodů, proč byly projekty zmařeny.

Dílo přesahuje středoškolskou úroveň. Je kultivovaným projevem názorů, postojů a znalostí gymnaziálního studenta. Překvapuje dobrou profesní úrovní a dosahuje kvalit velmi dobré vysokoškolské semestrální práce. Zároveň je autentickou výpovědí o možnostech, které Brno nabízí. Je reflexí schopností, které město poskytuje lidem, jejichž činnost má potenciál, občerstvovat jej a dodat mu novou kvalitu a sílu. Práce je objevná, a domnívám se, že nejen pro architektky velice prospěšná. Přitom se v ní potvrdilo, jak významnou roli může sehrát prostředí, ve kterém se formuje a dozrává osobnost mladého člověka. Rodičovské zázemí s domovskou každodenností reality architektonické tvorby jistě přispělo k rozhodnutí letošního maturanta vydat se do komplikovaného prostředí světa architektury. Přeji mu na této cestě úspěch.

Josef Chybík, děkan FA VUT v Brně